

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SOCIÁLNÍ PRÁCE

POSUDEK VEDOUCÍHO RIGORÓZNÍ PRÁCE

Posudek vedoucího rigorózní práce

Katedra sociální práce FF UK

Jméno studentky: **Mgr. Kateřina Kalinová**

Studijní program: **Sociální práce**

Název práce: **Systémová podpora resocializace osob po výkonu trestu odnětí svobody v oblasti zaměstnávání na otevřeném trhu práce v kontextu postpenitenciární péče**

Vedoucí práce: **PhDr. Pavel Pěnkava, Ph.D.**

Oponent práce: **PhDr. Martin Kocanda, Ph.D.**

Předložená rigorózní práce se zaměřuje na jeden segment procesu reintegrace odsouzených osob po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody, respektive rozebírá a zkoumá jejich možnosti se zaměstnat, po návratu z vězení do běžného způsobu života. Autorka si vybrala jeden díl ze čtveřice základních předpokladů pro úspěšné začlenění do většinové společnosti. Společně s odpovídajícím ubytováním, oddlužením a vztahovým zázemím, je to v neposlední řadě trvalý příjem, se kterým souvisí i pracovní uplatnění. Odborníci se dlouhodobě shodují, že záznam v rejstříku trestů minimálně limituje při výběru zaměstnání, v závažnějším případě diskriminuje uchazeče. Rigorózní práce, ve své teoretické části, nabízí souhrnný náhled na rozsah možností penitenciární péče v návaznosti na postpenitenciární procedury. První kapitola popisuje procesy během samotného výkonu trestu odnětí svobody. Pro pochopení motivů odsouzených se nechat zaměstnat po propuštění, je nezbytné, se seznámit s programy zacházení, možností zaměstnávat se již během výkonu a zhodnocení efektivity působení vězeňského personálu a důležitých aktérů mimo vězeňskou strukturu, kteří nabízejí své služby odsouzeným ještě před propuštěním na svobodu.

Pro srovnání přístupů k problematice zaměstnávání osob po výkonu trestu odnětí svobody, systémů ve vybraných zemích, autorka ve druhé kapitole vybrala Slovensko a Norsko. Slovensko je nám blízké především pro společný vývoj vězeňského systémů do roku 1993 a také pro sociokulturní blízkost, Norsko pro jeho velmi vyspělé penitenciární, ale i postpenitenciární přístupy. Domnívám se, že nabídka komparace zahraničních přístupů je velice vhodný způsob jak porovnat a posoudit, na kolik je v tomto srovnání funkční systém v České republice.

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SOCIÁLNÍ PRÁCE

Největší pozornost textu se, z pochopitelných důvodů, věnuje postpenitenciární péči (III. kapitola), která sekunduje uchazeči o zaměstnání pro zvládnutí náročného přechodu z prostředí vězení do často nekompromisní soutěže o získání pracovního úvazku na volném trhu práce. Kapitola obsahuje vše podstatné pro seznámení s tímto systémem.

Teoretická část je z velké části deskriptivní, nicméně seznamuje čtenáře se vším podstatným, co potřebuje vědět a problematice přípravy a hledání zaměstnání osobou, po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody.

Druhá část práce směřuje k ověření stanoveného cíle, kterým bylo zmapovat pracovní trh s detailnějším zaměřením na hlavní město Prahu a na možnosti, jaké mají jedinci se záznamem v rejstříku trestů při hledání úspěšného uplatnění se na trhu práce. Velice kladně hodnotím, že zkoumání nabídky trhu práce, bylo zúžené na hlavní město. Jednak proto, že je reálná nabídka v tomto městě, na rozdíl od zbytku České republiky, specifická a rovněž proto, že zároveň největší ze všech měst.

Je důležité zdůraznit poměrně složité možnosti pro získání dat k této problematice. Autorka pro větší validitu zvolila kombinaci jak kvalitativní tak i kvantitativní metody. Oceňuji její úsilí pro získávání respondentů z řad zaměstnavatelů. Počet oslovených byl výrazně vyšší než nakonec ochotných se zapojit do rozhovorů. I tento fakt je možné zakomponovat do výsledku šetření, neboť se lze pouze domnívat, na kolik za neochotou sdělit své postoje k zaměstnávání odsouzených je zaneprázdněnost anebo politika, která eliminuje možnosti přijímat lidi se záznamem v rejstříku trestů. Výběr výzkumných metod a samotných technik, jsem vyhodnotil, jako odpovídající volbu pro maximální zisk relevantních dat, pomocí nich je možné ověřovat stanovený cíl. K již zmíněným rozhovorům, výzkumnice analyzovala 24 351 pracovních nabídek napříč inzertního pracovního portálu. Zde se domnívám, že došlo k dostatečnému výzkumnému vzorku, který poskytl poměrně velkou vypovídající hodnotu. Celková interpretace výsledků je na velmi dobré úrovni a je přijatelná pro naplnění cíle práce. Autorka dospěla k závěru, že dokázala splnit stanovený cíl rigorózní práce. Popsala proces penitenciární a postpenitenciární péče ve vztahu k přípravě na zaměstnání osob vracejících se z výkonu trestu odnětí svobody do běžného způsobu života. Pokusila se porovnat dva vybrané zahraniční modely v penitenciární péči (Norska a Slovenska), s přístupem českých věznicích.

Došla k závěru, že primární roli v přípravě na úspěšné absolvování po výstupního období hraje roli důraz na vzdělávání vězňů.

Výsledky výzkumného šetření, založeného na rozhovorech s vybranými firmami a analýzou inzerátu s nabídkou práce, autorku dovedly k závěru, že primárně nedochází k diskriminaci zaměstnávání osob se záznamem v rejstříku trestů. Tento rezultat, považuji za významný příspěvek do odborného diskurzu a metodických strategií, při spolupráci s klienty v oblasti zaměstnávání.

Předloženou práci rozhodně doporučuji k obhajobě a vyjadřuji přesvědčení, že splňuje požadavky na rigorózní práce kladené Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy

Rigorosantka by se v rámci obhajoby své práce, mohla vyjádřit k některé z následujících otázek:

- Domníváte se, že i přes Vaše zjištění, že primárně nedochází k diskriminaci osob se záznamem v rejstříku trestů, by bylo vhodné vytvořit pracovní nabídku v podobném duchu jako je např. chráněné zaměstnávání osob tělesně postižených, pro osoby vracející se z výkonu testu odnětí svobody?
- Domníváte se, že by mělo vzniknout společné vzdělávání a metodické dny pro specialisty vězeňské služby, sociální kurátory a sociální pracovníky z neziskových organizací, pro koordinovanější propojení v přístupu k přípravě odsouzených osob na zaměstnávání po výkonu trestu odnětí svobody?

V Praze dne: 30. 10. 2024

.....
podpis vedoucího rigorózní práce